

Voltak, mint mi

Október végi délutánon sétáltam az Ó-temetőben. Próbáltam kibetűzni a megkopott sírköveken a régen éltek nevét, az év-számokat.

Két éves volt W. Antal, amikor elragadta a halál. Torokgyíkban vagy tüdőgyulladásban hunyt el a szülei szemefénye? Ki tudja már! Alig érte el az ifjú kort B. János, amikor életének vége szakadt. Mennyi remény veszett oda! És a megözvegyült H. Mária vajon hány gyermeket hozott a világra és nevelt fel küzdelmesen?

Itt éltek ők. Járták az utcákat, szőlőhegyre, pincébe, templomba igyekezve. Úgyanezeket a hegyvonulatokat látták, amelyeket ma mi is megcsodálunk.

Az utódok nagy részét szét-szórta a világegés. Sokukat már máshol fedí sírhalom. Tudják-e a mai ifjak dédszüleik nevét? Számon tartják-e, hogy hol nyugszanak, az Ó-temetőben vagy máshol?

A felgyorsult élettempót élő családok körében kevés idő jut arra, hogy szóba kerüljön: hol és hogyan éltek az elődök? Hol ismerkedett meg a dédpapa a dédmamával? Hogyan jött haza a nagypapa a fogságból?

Nincsenek már tollfosztások, szüretetek, disznóvágások. Ritkák a nagy családi összejövetelek, ahol a gyerekek szájtátva hallgatták a régi történeteket, a családi legendákat. Az sem baj, ha nagyapó már többször is

elmesélte, hiszen mindig jön újabb unoka, aki először hallja, hogy milyen jól lehetett rongylabdával focizni, vagy azt, hogy hogyan lesz könnyes a nagymama szeme, ha a régi karácsonyokra emlékezik. Arra, hogy az ő mamája sztaniolpapírba csomagolt diót akasztott a karácsonyfára és még annak is örültek a háborús években a gyerekek.

Eleink élete csak az idő megszépítő távlatából tűnik zökkenőmentesnek, kiegyensúlyozottnak, jól szervezettnek. Hiszen őket is nyomasztották a napi gondok, kínozták őket irigység, féltékenység, beteljesületlen vágyak, be nem váltott tervek, sújtotta őket betegség, tragédia.

Akkoriban is éltek korhely apák, hanyag anyák, akik nem törődtek a családjukkal. Kiszolgáltatottabbak voltak az időjárással szemben. Néhány egymást követő kedvezőtlen év, betegség a szőlőben, ez komoly anyagi veszteséget jelentett a településen élőknek.

Két generáció színe-java vérzett el a két világháborúban. Halottaikat siratták anyák, feleségek, testvérek.

Aztán aki túlélte a gyermekkori járványokat, elkerülte a bajt ifjú korában, végigdolgozott egy életet, belenyugodva várta a teremtmény akaratát. Most ott pihen az Ó-temetőben.

Halottak napján gyűjtsünk egy szál gyertyát rá emlékezve.

(S.)